

Helsingfors/Mariehamn 17.2.2010**Nr 7/10****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
21.12.2009, nr 195/2009.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av 4 § landskapslagen om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård, antagen av lagtinget 21.12.2009.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Landskapslagen innehåller ändrade och kompletterande bestämmelser om det maximibelopp en person under ett kalenderår behöver betala för vissa hälso- och sjukvårdstjänster (högekostnads-skyddet). I landskapslagen ingår ett bemyndigande för landskapsregeringen att enligt 20 § 3 mom. i självstyrelselagen bestämma när landskapslagen helt eller delvis ska träda i kraft.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen gäller landskapets myndigheter samt hälso- och sjukvård på vilka områden lagstiftningsbehörigheten med vissa undantag tillkommer landskapet enligt 18 § 1 och 12 punkterna i självstyrelselagen.

Enligt 27 § 1 mom. i självstyrelselagen hör stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag till rikets lagstiftningsbehörighet. Grundlagens 19 § 3 mom. förutsätter att det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, skall tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds-, och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Grundlagsutskottet har bl.a. i utlåtande över en regeringsproposition med förslag till en lag om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (GrUU 8/1999 rd) konstaterat att motsvarande bestämmelse i 15a § 3 mom. i den nu upphävda Regeringsformen har den viktiga dimensionen att klientavgifterna inte får vara så höga att de som behöver tjänsterna inte kan utnyttja dem. Utifrån nämnda lagrum ansåg utskottet att även ett avgiftstak i sak kan motiveras.

Jämlikt 18 § 5 punkten i självstyrelselagen har landskapet behörighet att lagstifta om grunderna för avgifter som uppbärs inom landskapsförvaltningen och enligt 44 § 3 mom. i nämnda lag ankommer det på lagtinget att lagstifta om grunderna för avgifter som uppbärs inom landskapsförvaltningen. Grundlagens 81 § 2 mom. förutsätter att grunderna för avgifter anges i lag. Dessutom förutsätter grundlagens 80 §, liksom självstyrelselagens 21 §, att bestämmelser som berör grunderna för individens rättigheter och skyldigheter anges i lag. Eftersom i avgiftslagen intagits detaljerade bestämmelser om högkostnadsskyddet föranleder bestämmelserna inga anmärkningar i behörighetsavseende.

Ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen bemyndigar landskapsregeringen att med stöd av 20 § 3 mom. i självstyrelselagen bestämma när landskapslagen helt eller delvis ska träda i kraft. Enligt nämnda lagrum kan lagtinget bemyndiga landskapsregeringen att bestämma att en landskapslag helt eller delvis ska träda i kraft redan innan republikens president fattat beslut om utövande av sin vetorätt om ett anslag i landskapets budget förutsätter att en landskapslag stiftas och det finns särskilda skäl för att landskapslagen ska träda i kraft snabbt. Det är således fråga om ett undantagsförfarande från den föreskrivna lagstiftningskontrollen, vilket undantagsförfarande förutsätter särskilda skäl. Med beaktande av det som härom framförs i landskapslagens förarbeten konstaterar Ålandsdelegationen att förutsättningarna i självstyrelselagens 20 § 3 mom. formellt uppfylls, varför bestämmelsen inte föranleder anmärkning från delegationens sida.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordförande Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Mäenpää och Olsson jämte suppleanten Lindholm.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare